

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ք

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Տարեկան 12 Ֆր.
Վեցամսեայ 6 Ֆր.

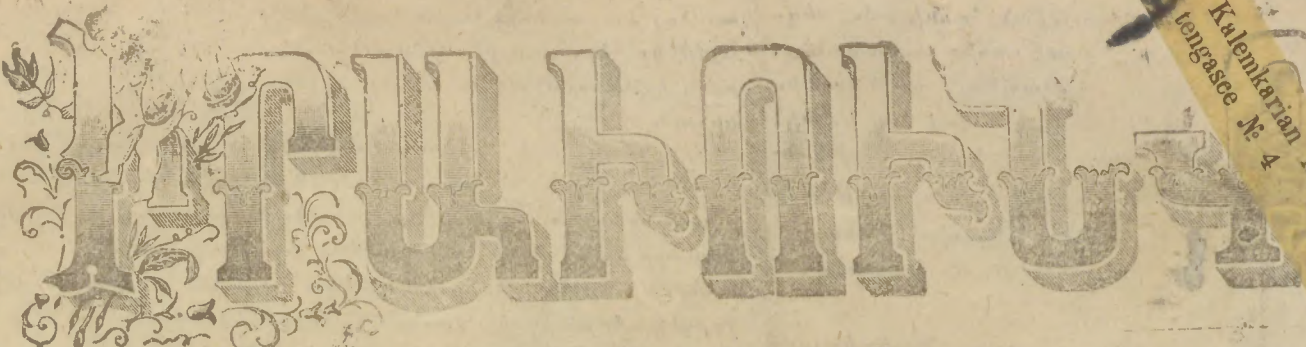
ԱՐՏԱՍԱՀԱՆ

Երկու քիչը լեկ ծառով
Տարեկան 14 Ֆր.
Վեցամսեայ 7 Ֆր.

ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2 60 Տօլ.
Վեցամսեայ 1 50 Տօլ.
ԿԱՆԿԱՅ

ԾԱՆՈՒՑՄԱՆ ՏՈՂԸ
20 ՄԵԹ.

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն Ե Ի Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Վ Ա Ն

Ը ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔԵԼԵԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

Հ Ա Ս Յ Ի

Redaction du Journal

«Bravounk»

(Bulgarie) VARNA

Ред.кция

ВЪСТНИКЪ

«Bravounk»

Р. P. A

Գրութիւնք եւ չեւ
ըրոշիր

ԵՐԶԱՆԿԱՅԻՇԱՏԱԿ

Տ. Տ. ՄԿՐՏԻԶ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

Համայն Հայ ազգին սգարեր մահուանը առթիւ՝ Հոգեհանգստեան պաշտօն և պատարագ պիտի մատուցուի վաղը առաւօտ կիրակի (11 Նոյեմբ.) քաղաքիս Ս. Սարգիս եկեղեցւոյն մէջ:

Ուստի կը հրաւիրուի Վառնայաքնակ բոլոր հայութիւնը ներկայ լինել այդ տխուր հանդէսին, ի յարգանք յիշատակին մեր սիրեցեալ հոգեւորայ Հայրապետին, որ իր կեանքը համակ ի սպաս դրաւ իր հօտին բարօրութեանը, իբր մեծ ուսուցիչ իբր հրապարակախօս, իբր յեղափոխիչ և իբր հովուապետ:

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԵԶԸ

Մեր մէջ Մանկապարտէշի կարեւորութիւնը պէտք եղած ձեւով չէ բացատրուած ընդհանրապէս: Շատերը կենթադրեն թէ մայրերը փոքրիկներու օրն ի բուն առթած ձանձրոյթէն ազատելու կը ծառայէ մանկապարտէշը: Ուրիշներ անկարեւոր կը նկատեն զայն, առարկելով թէ փոքրիկները հոն պարել երգելէն զատ բան մը սորված չունին:

Մեր մէջ մինչ այսպէս կը խորհուի մանկապարտէշի մասին, քաղաքակրթեալ մեծ ազգերու մէջ մեծ կարեւորութիւն կը տրուի անոր: Եւրոպայի մէջ ոչ թէ միայն ամէն թաղի մանկապարտէշը ունի, այլ նաեւ մանկապարտէշ պանուհիներ պատրաստելու համար մասնաւոր ջանք ու խնամք կը տարուի, նախակրթարանի վարժապետներ պատրաստելու իւր նամբէն ալ աւելի:

Եւրոպացւոց բնական կեանքը մերինէն շատ աւելի շնորհալի եւ օրինակելի ըլլալով, բնականաբար իրենց փոքրիկներն ալ աւելի մայրական խնամք ու կրթութիւն կը ստանան տունին մէջ: Բայց դարձեալ մանկապարտէշին համար այնչափ հոգ կը տանին, իսկ մեր ընտանեկան կեանքը ու մեր մայրերուն ունեցած կրթութիւնը շատ վար մնալով եւրոպականէն, մենք որչափ աւելի պէտք ունինք մեր փոքրիկներու նախակրթութեան ու վարժութեան համար մանկապարտէշներ ունենալու:

Մանկապարտէշի պուրճարահայերու, այդ պէտքը հոս աւելի կը շեշտուի մէկէ աւելի պատճառներով: Նախ թէ մեր զաւակները մեծաւ մասամբ գրեթէ կարգաւ և նոյն իսկ հայերէն խօսիլ չը գիտցող մայրերու ու մամերու հետ ժամանակ կանցնեն օրն ի բուն մինչեւ որ վարժարան երթալ սկսին: Երկրորդ, մեր վարժարանները միայն 3-4 դասարան ունենալով, ընտանեկան կրթութենէ և մայրենի լեզուէ զուրկ մեր տղայոց չեն կարող պէտք եղածին չափ օգտակար ըլլալ: Այնպէս որ վարժարաններու համար ծախսուած հազարաւոր ֆրանքներն ալ մասամբ ապարդիւն վատնուած կը ըլլան:

Որպէս զի մեր զաւակները օգտուին 3-4 դասարանեայ Ազգ. վարժարաններէն, և որպէս զի հոն կարենան չորս տարուան մէջ թէ հայ լեզուն, թէ մեր ազգային գիտելիքները ուսանիլ և թէ պետական նախակրթարաններու պարտաւորիչ առարկաները սովորել, պէտք է, հարկ անհրաժեշտ է, որ մենք ունենանք մեր մանկապարտէշները, ուր մեր փոքրիկները բաւական կրթութեամբ, մտքերնին բացուած, հայերէն խօսիլ ու քիչ մը գիտել սովորած ըլլալով, պատրաստուած մըտնեն վարժարան, և այս պարագային չորս տարուան մէջ օգտուին պէտք եղած շափովը, կրթութիւն ու սովորին իբրեւ հայ և կազմ ու պատրաստ ըլլան ժիւնտիա կամ բարձր վարժարան մը մտնելու, նոյն իսկ

օտար ուսումնական մը, ուրիշ այլեւս վախ չենք ունենար հայութենէ ուժացներու: Հետեւաբար մենք և մանաւորապէս մեր հոգաբարձուները պէտք է համոզուած ըլլանք թէ մանկապարտէշի համար ծախսուածը կարծւածէն աւելի մեծ շահ մըն է մեր վարժարաններուն:

Այս տողերը երբ կը գրենք, արդէն քաղաքիս մանկապարտէշը գոցուած է կրթական տեսչին անողոք հրամանովը, և ցաւալի է որ մեր պաշտօնական մարմինները նուազ կարեւորութիւն կուտան ատոր, կարծես մանկապարտէշը արդէն աւելորդ բեռ մը նկատած ըլլային:

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐԵԼԻՆ

Կ. Պօլսէն ստացուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Օրմանեան Պատրիարքը Դրան օգոյց կը ջանայ կաթողիկոսական ընտրութեան համար Տաճկաստանէն երթալիք 90 պատգամաւորներու ճամբորդելուն արտօնութիւն ստանալու համար: Նոյն հեռագիրը կը յաւելու թէ Դուռը տրամադիր է արտօնելու, պայմանաւ որ իգ. միւլիան նախկին Պատրիարքը կաթողիկոս չընտրուի:

Տաճկաստանէն հինգ և Ռուսաստանէն երկու ընտրելիներէն Օրմանեանի ընտրութիւնը հաւանական կը նկատէ լրատուն:

Պոլսոյ պաշտօնական շրջանակներու մէջ շրջող զրոյցի մը արձագանքը ըլլալ կը կոչուի թէ լրատունին այս անախորժ նկատումը իսկ հայ ազգին բաղձանքը բողոքողին տարբեր անձնաւորութեան մը վրայ սաւառել կը թուի մեզ: Գալով Տէր Վահրամ արքեպիսկոպոս Մանկուհիի ընտրելիութեան, սա երկրորդ տեղը կը բռնէ հայ մտքերու մէջ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՐԵՆՈՐԳՈՒՄԸ

Պուլկոր հեռագր. գործակալութիւնը Պոլսէն հաղորդեց թէ Գերմանիոյ և Իտալիոյ զեապանները Դրան զգուշաւոր ե-

ղանակաւ խորհուրդ սուած են որ Հայաստանի վեց հաւանգներուն մէջ բարենորոգումները պարտադրէ պետութեանց կողմէ պահանջ ներկայացուելու:

Մեզ տարօրինակ չի թուիր զապտեալոր Դրան տրուած խորհուրդի մը այսպէս իմացուիլը: Միայն առաջին ակնարկով մարդ կը զարմանայ թէ Սուլթանին մտերիմ վիճելով կայսեր և նոյնպէս այսօր անոր շատ բարեկամացած Իտալիոյ թագաւորին զեապանները իրենց տիրոջ մրտերիմին ու բարեկամին այնչափ անհաճոյ խորհուրդ մը տալ ինչպէս անխոհեմութիւն չեն նկատեր:

Բայց երբ նկատի առնենք վերջերս ստացուած մէկ քանի հեռագրաւորները, այսինքն Հայաստանի մէջ ուստիկանական բարենորոգումներ մացնելու Դրան որոշումը և Անգլիոյ նախաձեռնութեամբ պետութիւններէ՝ Հայաստանի բարենորոգման համար հաւաքական պահանջի մը երկիւղը, կը պարզուի թէ այս միջոցիս մեծ պետութիւններու մէջ Հայաստանի մասին բանակցութիւններ կը կատարուին, և սուտի Գերման և Իտալական կառավարութիւնները Դրան բարեկամութիւն մը ցոյց տալու եւ անկէ իրենց համար օգուտ մըն ալ ձեռք բերելու՝ նպատակաւ, կրնան Հայաստանի մէջ բարենորոգումներ զգործադրելու խորհուրդը տուած ըլլալ բարեկամաբար, որով յառաջիկային Սուլթանը անոնց ըսելու իրաւունք չունենար թէ ինչո՞ւ ժամանակին ինձ լուր չը տուիք իբրեւ բարեկամ:

Հետեւաբար այլեւս սա ճիշդ կը թուի մեզ թէ Հայաստանի բարենորոգման խնդիրը կրկէն պաշտօնական սեղանին վրայ դրուած է:

ՀԱՅԻ ԵՆԻՔԻ ՎԻՃԱԿԸ

ՎԱՆԻ սովորող նպաստելու համար Ծիլիպէնցի ցարդ զրկուած 57 կէս օսմ. ոսկին ստանալուն առթիւ Վանի Աւստրո-Տերքի Տեղապահը շնորհակալութիւն յայտնող նամակ մը գրած է, որմէ կը քաղենք հետեւեալ տխուր տողերը.

«Բնական ու արեւետական ինչ ինչ աղէտներու եւ արկածներու պատճառաւ տարւոյս հնձոց արդիւնքը այս տարի ալ շատ անգոհացողիչ եղաւ. դժբաղդաբար շատ տեղեր իսպառ փճացաւ ցանրը. շատ տեղեր ալ սերմի չափով իսկ արդիւնք չարտադրեց. այնպէս որ այս տարի հացի տաքնապը ուսովը շատ աւելի սաստիկ են այժմէն, քան անցեալ տարի, եւ առաջիկայ ձմեռան ամիսներու մէջ եւս աւելի սաստկանալու հակամէտ: Արտեւաց ու հացի գինը նախորդ տարուան գինը մէկուկէս անգամն է, իսկ առատ տարիներու հնգապատիկը: Անցեալ տարի հունձըն յետոյ ցորենի տեղական չափի (50 օխա) գինը կարծէր 60 դրուշ, իսկ այս տարի 90 դրուշ է: մինչդեռ առատ տարիներու սովորական գինը կը լինի 15-20) դրուշ: Դիւղացիք անցեալ տարուայ հացի տաքնապին ու յիշեալ տարիներու խիստ հաւաքման պատճառաւ, տարւոյս հընձոց արդիւնքը նախապէս ծախած էին քաղաքի գինով, այնպէս որ կալէն ձեռնունայն դարձան սուներներն եւ այժմէն իսկ արդէն կարօտ են հացի եւ օգնութեան:

«Գուշակելու պէտք չկայ որ յառաջիկայ ձմեռն ամիսներու մէջ հացի տաքնապը կատարեալ սովի պիտի փոխուի, որոյ ի նախատեսութիւն կաշխատիմք չըջակայ նահանգներէն բաւականաչափ արտադրութիւնը: մինչդեռ ձմեռը հասած չէ եւ այս նպատակին սահմանուած է ձեր արտադրանքի զանազան գաղթականութիւններէն ստացուած դուրսերը:

«Հայրենեաց մէջ սովելէ տառապող ձեր նոթեալ եղբայրներն կրկին ու կրկին կոչում կընեն ձեզ եւ Պոլսկարի իւր հայ հասարակութեան խնդրով որ շարունակէք ձեր նպատակները: ազատէք ձեր եղբայրները սովէն դառն ճիւղներէն: Լիայոյս եմք որ Պուլկարահայ ժողովուրդը, որ շատ մը առիթներով օգնութեան հասած է հայրենեաց տառապող զաւակներուն եւ անոնց կրթական եւայն շատ մը պէտքերուն, այս անգամ եւս անտարբեր չի պիտի դառնուի, այլ պիտի

փութալ օգնութեան հասնիլ եւ մեղծել փոքր ի շատ անոնց տառապանքը: Հետեւոր տառապեալ հայրենեաց եւ մեր ողջունները զրկելով ձեզ եւ Ծիլիպէի համայն հայ հասարակութեան:

Մնաւ ողջիւնիւ եւ օրհնութեամբ Աւաջի. Տեղապահ Վանայ Ներսէս Ծ. Վ. Մապախան

Պուլկար Հեռագր. Գործակալութիւնը չորս օր առաջ հետեւեալը հաղորդեց. զոր վերապահութեամբ կը հաղորդենք մեր ընթերցողաց քանի որ տակաւին ուրիշ աղբիւրներէ չէ հաստատուած:

«Համաձայնութեամբ Վանի եւ Բաղէի մահմետական ժողովուրդներուն բազմաթիւ հայ հրոսակախմբի կը պատին եւ կը գործեն կատարեալ աղատութեամբ՝ քրիստոնէութիւնները դիմադրաւոր դիտմամբ: «Հայկական զօրիկ հրոսակախմբի մը քանի որ օր առաջ հայրենեաց քրդական աւազակախումբ մը, որ երկու իւրամ գիւղեր թալանած էր: Հայրը ցրուեցին Գնւրտեր ու գրաւեցին գոյնները զորս յանձնեցին թիւք ժողովուրդին: «Անդորրութիւնը վերահաստատելու համար այս կողմերը զօրքի պակասը զգալի է»:

ԿՈՍՍ ԵՆՈՆ ԹՈՒՍՈՅԻ
«ՄԻ ՍՊԱՆՆԵՐԻ»
ԱՆՈՒՍԻՔԻ ՊՐՈՇԵԻՐԸ

Ռուս մեծ հրապարակագրին այս իմաստալից գրութեան քաղաքականութիւնը մեր 68 թիւէն իվեր ընդհանած էինք գրաւարական ծանօթ դասին հետեւանալով Խաւանքի կէս հրապարակչութեան պատճառաւ:

Պիտի թուէր թէ քրիստոնեայ աշխարհին ըրող մարդիկը միացնելու կարող սա կրօնքին բացակայութենէն այդ քրիստոնեայ աշխարհը պիտի քանդուի: Այսպէս չեղաւ. որովհետեւ կրօնքին անհետեւեց, անոր իսթարեալ քրիստոնէութեան աշխարհութեան անմիջապէս չեղաւ, եւ մինչեւ այդ փոփոխութիւնը կը կատարուէր, մարդիկ կը մտածէին ուրիշ միութեան մը մասին, հաստատուած ոչ թէ կրօնքին, այլ իշխանութեան վրայ, այս վերջինս ալ իրեն յենալ անհետաւորով կեղծ կրօնքը: Մարդիկ իրենց եղած սաղարաններուն հետեւանքով: երթալով դադրեցան հաւատալէ Աստուծոյ եւ ստուգածային օրէնքին:

մը դիտեց այդ երկտասարդ կրօնաւորը:

Բարձր ու սիրուն էր անոր հասակը. հաւթաձեւ աչաւոր ու նորբ ընջացքը բնաւ աղու մազերով անդամ պատած չէին. կերպարանքը մաշկը բայց թրթուսէն շուքով մը կը պատկերանար: Կրօնքը զրած էր թխազոյն բուրդէ շինուած գոտակ մը, որուն շուրջը սեւ փոքր մը փաթեւած էր: Սեւ ու Շատիս շալէ հիւսուած վերաբերու մը հագած էր, որ մինչեւ ծուռկերը կիլնար իսկ ոտքերը տրիւններ կային:

— Ի՞նչ է անունդ, հարցուց Աւազակապետը: — Սարկաւազ է, հայր սուրբ, պատմութեանց երկտասարդը: — Բ՞նաւ անունդ: — Ուրիշ անուն մը չիմ գիտեր որ տուած ըլլան ինծի: Երբ Վարագայ վանքին մէջ էի, այդ էր իմ անունս:

տուծոյ եւ ստուգածային օրէնքին: Այժմ կը հաւատային կառավարողներուն իշխանութեան եւ անոնց օրէնքներուն:

Երբ դէպի կեղծ քրիստոնէութիւնը եղած հաւատքն անհետացաւ, անոր տեղ անցաւ հաւատքը դէպի կառավարողները: Հաւատքը դէպի անոնց իշխանութիւնը եւ անոնց օրէնքները յայտնուեցան: Երբ անհետացաւ ստուգող կրօնքին եւ շարունակեց մարդիկը բռնել չին՝ ծուռ միութեան մը մէջ: Սակայն այդ պիտի միութիւն մը չէր կրնար տեւական ըլլալ: Ուսման ընդհանրացումով մարդիկ հասկցան որ այլեւս ուրիշ անքիւն պատճառ մը չուէին հպատակելու այդ իշխանութեան մասնաւոր քան որիշ ուրիշ իշխանութեան: Եւ անմիջապէս սկսան իրար դէմ կռուիլ: Այդ կռիւն վաղուց սկսած է. այն յայտնուեցաւ մահաւանդ ժԸ դարուն վերջը: Ժաւաղեցաւ ամբողջ վերջին դարուն ընթացքին մէջ, եւ դեռ կը շարունակուի շատ կամ քիչ մեղմացած ձեւով մը, Ռուսիոյ մէջ սակայն, այժմ այդ կռիւն մասնաւորապէս սաստիկ է: Ինչ ինչ ի կատար մտնելով, ուսումնական վերջին վիճակը նման է այն վիճակին ուր կը գտնուէին եւրոպական ժողովուրդները հարիւր տարի առաջ: Իսկ ուրիշ նկատուի մերթով՝ այդ վիճակը թոյլութիւն տարբեր է:

Ռուս ժողովուրդին ստուար մասը, ինչպէս երբեմն եւրոպական ժողովուրդները, հասկցաւ որ ճշմարիտ կրօնքը չը կայանար ճշմարտութեան մէջ երբորդութեան, սրբալուծութեան, գրեթե քիչ, խորհուրդներուն, պատկերացումներուն, մասունքներուն, պահքի, աղօթքի, կայսեր սրբութեան ու վեհափառութեան, իշխանութեան հնազանդելու հարկին, եւ թէ՛ վերջապէս սպանուելու ներքին եւ ամէն տեսակ բռնութիւններու ձանկ այս կրօնքը չէ ճշմարիտ կրօնքը, այլ կրօնքի շուքը: Ուստի վերջին ատիները արտասովոր արագութեամբ ուղիւ րուսթեմ մը, ուսումնական կրօնական հաւատքը, ինչպէս նաեւ եւս առաւել զեղեւուն հաւատքը դէպի կայսերակ. եւ ընդհանուր առմամբ, կառավարական իշխանութիւնը, որուն հպատակիլ ցայն վայր կը նկատուէր իբր օգտակար պէտք մը:

Այս նկատմամբ ուսուց զիճակը համանման է եւրոպական ժողովուրդներու վիճակին ժԹ դարու սկիզբը. տարբերութիւնն այն է որ ուսուներ կրնան տեսնել ինչ որ չէին կրնար

տեսնել եւրոպական ժողովուրդները, այսինքն թէ ուր հասնող զիւրեք կը որիւր ընդդէմ կառավարութեանց: Ռուսք պէտք է տեսնեն թէ այդ կռիւր ոչ միայն չը ջնջեց չարքը, որուն գէժ կը կռուէին, այլ նաեւ չը նուազցուց իսկ զայն: Ռուսք չեն կրնար չը տեսնել թէ յեղափոխութեանց միջոցին վասնուած ըրող ջանքերը, բոլոր թափուած արիւնը չը ջնջեցին թշուառութիւնը: աշխատող դասակարգին որ դեռ միշտ հպատակ է հարստութեան ու տիրողներուն, թէ բոլոր այս ճիգերը վերջ չը դրին ժողովուրդի ու ժեբուն այս վատնութիւն, այլոց ստացուածքին համազգայնութիւն, պատերազմներուն, եւ վերջապէս չազատագրութիւն ժողովուրդը փոքրամասնութեան մը իշխանութեան:

Ուրիշ տարբերութիւն մը, աւելի կարեւոր, սա է որ Ռուսիոյ մէջ, բացի այդ պաշտօնական եւ իբր թէ քրիստոնէական կրօնքին, տարածուած արեւմտեան ժողովուրդներուն, ինչպէս նաեւ ուսումնական ժողովուրդեան մէջ, կայ ամենայն ժամանակներէ իվեր, ուրիշ կրօնք մը ոչ պաշտօնական, կենսարար, քրիստոնէական, որ տարբերակ եղանակով մը, կը մտնէր ուսումնական մէջ, արեւելքի ծերերու, արդարաւստի անձերու ուխտաւորներու միջոցաւ, եւ կարծաւայտութիւն առանձնելով, զորոյցներու, աւանդակներու մէջ: Այդ կրօնքին սկզբունքը սա է թէ մարդ պարտի ապրիլ Աստուծոյ համար, հոգեւոր համար, թէ բոլոր մարդիկ եղբայր են, թէ ինչ որ մեծ է մարդոց առջեւ ողորմելի իմէ է առտուծոյ առջեւ, թէ ձեւերը եւ աղօթքները չեն որ կրնան փրկել, այլ զիտարական գործերը: Այժմեւս խօսելով այս կրօնքն էր որ առաջնորդ հանդիսացաւ միշտ ժողովուրդեան կեանքին, առնթիւր եկեղեցւոյ այն միւս ստապատիւր կրօնքին որ արտաքին եղանակաւ մը անոր պատմութեան մէջ էր: Խօսեալսուս տարի առաջ այս կրօնքը զեռ խիստ զօրաւոր էր ժողովուրդեան մէջ. բայց յիշեալ ասիւններէ առջին, կրդերին եւ մասնաւոր վանականներուն բարոյական անկումին պատճառաւ, տկարացաւ տակաւ առ տակաւ ժողովուրդեան մէջ եւ սկսաւ մաքրափայլիլ Մօսկաւանքու, Ըսգուլտիստներու, Բիւստիներու, Պատկերաւարաններու, Մօսկաւանքու եւ այլ աղանդաւորներու գործերուն մէջ:

Բացի ուղղափառութեան կատարեալ ժխտումէն, այս մէջերուն մեծ մասին

Ա. ԵՐԵՎԱՆԵԱՆ

111

ԱՆՍՏԱԿԱՊԵՏԸ

ՄԱՍԵ ՀԻՆԳԵՐՈՐԻ

ԱՆՍՏԱԿԱՊԵՏԸ

(Շար. նախորդ թիւին)

— Ինչո՞ւ վախճում... չէ՞ որ Աստուծոյ տաճարը կը մանկէր: — Վերջացաւ աղօթքը: — Վերջացաւ... — Ուրեմն ետեւէս եկուր: Կրօնաւորը հետեւ եղաւ աւազակապետին ու զորս ելաւ խաւարային ֆկուղներէն: Երբ բազմ հասան երկուքն ալ, Աւազակապետը խորին ուշադրութեամբ

— Ե՞րբ Վարագայ վանքէն մեկնեցար: — Շուրջ չորս տարիէն աւելի է: — Ըսել է թէ կոտորածներու թշուառութենէն ի վեր: — Այո՞: — Միեւնի հիմակ ո՞ր էիր: — Ժամանակ մը Պարսկաստան մը նախ: — Յետո՞յ: — Յետոյ անկից կը վերադառնայի: — Միեւնի: — Այո կրնակս: — Ի՞նչ սրտով անցար այդ երկուքալի ճամբաներէն, իմացածիս նայելով մահ կը հոտի եղեր: — Ախ, հայր սուրբ, մարդոյս կամքը շատ բաներ կրնայ ընել: Վտանգը չկայ... ես երկտասարդ մըն եմ... — Այնպէս է զամս, բայց մեր երկրին վտանգն այլ միայն երկտասարդներուն է, ասիկայ չե՞ն մտածեր:

հասարակ և կարագիրն է. քրիստոնէական քրիստոնէական բարոյականի պատ- լիքաներու հետեւեալէ ճիշտ ու ճիշտ րործագրութիւնը. Կառավարչական իշխանութեան պահանջներու մերժու- մը, եւ, գլխաւորաբար, ժառանգորդ օրինակութեան ու կարեւորութեան մարդուն նպատակ միւր մարդուն ձեռքով րոր հակադէմ յեղափոխական ժողով- նութեան, որ Ռուսաց մէկ մասին վրա երեւան եկա, այս վերջին ժամանակ- ները, այս կրօնքը՝ Ժառանգեալ եւ մարդորոշեցաւ: Օրէ օր կը տեսու- նայ թիւր ընկերական եւ մտաւորա- կան ամենատարբեր վիճակներու պատ- կանող մարդոց որ այս կրօնքը կը դա- ւանեն եւ քրիստոնէական ճշմարտու- թեան հասկացողութիւնը հետզհետէ աւելի յստակ կը դառնայ եւ կեան- սին մէջ կը մտնէ: Այնպէս որ հակա- րակ ընդհանուր քննարարքին, մատնանշ- ուած տարբերութեանց պատճառաւ ոտս յեղափոխութիւնը պէտք է անհրա- ժեշտօքն ունենայ տարբեր ելք մը քան թէ արեւմտեան՝ ժողովրդոց նախ- րնթաց յեղափոխութիւնները:

Ռուս ժողովրդեան մէջ այս վայր- կենիս տեղի կ'ունենայ սաստիկ կոիւ- մը անասնամկ տարրուն ու քրիս- տոնեայ մարդուն միջեւ: Ռուս ժողո- վրդեան տոջեւ կայծերմայ երկու ճամ- րայ: Մէկը ուրիշ գաղթն ու կերթան եւրոպական ժողովուրդները, որ է կոտիլ բռնութեամբ իրողքեմ բռնու- թեան, անոր յաղթել եւ նոյն իսկ բռնութեամբ հաստատել եւ իջնալ յա- րաւել պահել, իրերու նոր կարգը, որ յարեւմտեան է հնոյն քանի որ բո- նական է:

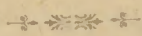
Միւս ճամբան է (հասկնալով որ մար- դոց միութիւնը բռնութեամբ միայն առօրեայ կրօնը ըլլալ չի կարող) միայն կեանքի միեւնոյն հասկացողութիւնը, եւ անկէ ըզրիտ օրէնքը, կրնայ գա- նոնք միայնակ) ջանալ թափանցել կեանքը այս հասկացողութեան, շատ կամ քիչ ճանչցուած ժողովուրդէն եւ անկէ ըզրիտ օրէնքին, օրէնք մը որ յամենայն դէպս կը մերժէ թոյլու- լութիւնը մարդու սպանութիւն մար- դուն ձեռքով:

Կը կարծեմ թէ, մեր այս ժամանա- ալը մանր մէջ ոչ միայն ուսումնական զբաղ- լումը, կը միտի մտնել այս վերջին ճամբան մէջ:

Լեւոն Թորոսյ

ԲԱՅ ՆԱՄԱԿ

Տ. Գ. ԶԱՐԴԱՐԱՆՆԵՐ

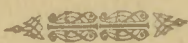
Կարգադրութեան քննարկութիւն մը խորագրով մեր գրադարներէ մին յան- կարծ տանիքն ու ինքնարգելակման զմեզ անուանարկելու ճիշդ մը գր- ուած: Այս ըստ Ձեզ դարձածիկ «վե- հանձնութիւնը» մեզ կը յիշեցնէ «ուս- կը գող վարձակալ» (զոր գործածելը անխոտելի է) որ թէ տանտէրէն կը գողնայ եւ թէ անոր գող կը պոռայ:

Այդ պարագային քաղաքէս յան- կարծ մեկնելու պատճառ մը չունէր, մեզմէ հետեւեալու լուրջ պատճառ մը չէր կրնար ունենալ, մասնաւոր գոր- ծը ձգելէ 20 օր առաջ մեզ իմացնելու պայման ունէր: Անիկա պուլկար տը պարանէ մը 40 օր առաջ մեր ըզմ գա- լու համար ինք թախանձած էր, այս կը վկայեն ներսէս եւ Համբարձում գրադարները, այս այն Համբարձում է որուն առաջարկուած է քանի մը օր աւելի առաջ Ռազմիկին երթալ ամա- կանի յաւելումով: Այս մեզ վերջ տ չպիտի պատճառէր երբ 15-20 օր առաջ մեզ լուր տուէր:

Ձեր մեզմէ գաղափար ու յա- կարծ խառն ալ գրադարը, այս չէր- կրնար մեզ ձգելու լուրջ պատճառ մը ունենալ, քանի որ իր առաջարկած թողալովը ընդունած էինք եւ վարձքն ալ ամէն շաբթու կը ստանար: հետեւ, ցած օրը մեզմէ միայն 4 ֆր. պա- հանջ ունի եղեր այն ալ ինչ հաշուով: Ռուսի ընթերցողին միտքը պարտե- լու համար ձեր ստորագրած լուրջ պատ- ճառները անոր եւ ձեր մէջ պէտք է փոխան միայն:

Պարզեցնուեալ խօսքեր կրնէք այդ տեսակետով մեզ գմազ հասնութեան ճանչցնելու պէտքը չունենք այլեւս եւ ոչ հանրութիւնը մեր մասին ձեր վկայութեան ստակ մը կուտայ: Մի- այն ընթերցողը ինչո՞ք դատէ թէ պար- կելուութիւն է անխոք պատանի մը պաշտօնակցի մը գրասենեակէն յա- կարծ առնել տանիքը, երբ գրեմ թէ անոր գործը կատարող ուրիշ մը զեռ- նելը անուագն քանի մը շաբթի կը կարօտի եւ մինչ այդ գործը կրնայ վը- լայ կը մնայ:

Եթէ այդ պարկեշտութիւն է կրնէք պոռալ՝ ձեր այդ պարկեշտութեանը:

Կը բարկանան:

— Ատենք հայե՞ր եւ:

— Հարկաւ:

— Ինչ ընելու կուգան հոս:

— Գիշեր մը կամ ցորեկ մը կը նըս- տին ու կերթան:

— Ետ աղէկ, երբ անոնք դան, գուց լուր տուէք ինծի, ես իսկոյն կը պահուեմք տեղ մը՝ մինչեւ որ մեկնին:

— Ձըլլար, առոնց մէջ մէկը կայ, որուն Աւագակապետ անուն կուտան, անակ աստանայ մըն է որ գետինն աակէն անգամ ձայն կառնէ:

— Կեցէք Աւագակապետ ըսիք:

— Այո, ինչ կայ որ:

— Բան մը կ'այլ տ'ն է հոս եկողը:

— Ժիշդ է:

— Երբ կուգայ:

— Ով գիտէ, անոր գալը, մեկնելը, նստիլն ու կայնելը յայտնի չէ կը նայիս հոս է, մէյնի ալ լուր կ'առնես:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

և, Պօլսոյ Մայր եկեղեցիին մէջ երեքշաբթի օր մեծ հանդիսաւ- թեամբ կատարուած է հոգեւոյս Տ. Տ. Մկրտիչ Ա. Կաթողիկոսի մահուան առթիւ հոգեհանգստի պաշտօն:

Պօլսոյ բոլոր քրիստոնեայ հա- սարակութեանց կրօնապետներու կողմէ հոգեւորականներ նեկայ գտնուած են աշակոյժի դասին մէջ իսկ հայ հոգեւորականութիւնը հինգ եպիսկոպոսներով և բազմա- թիւ վարդապետներով ու քահա- նաներով գրաւած է ձախակողմի դասը: Մայրաքաղաքի դեպա- նական մարմինը՝ բացի գերմա- նականէն, իր ներկայացուցիչ- ները չըկած է, որոնք ալ դասի ետեւը իրենց պատշաճ տեղերը գրաւած են: Հայ պաշտօնական և ան աշտօն անձնաւորութիւն- ներ և խուռն բազմութիւն մը բոլոր տաճարը ու պատահանները լեցուցած են: Պատրիարքը նա- խագահած և դամբանականը ինք խօսած է:

Ճաճարին շքեղօրէն զարդա- րանքը, լուսազարդութիւնները, եկեղեցական վսեմ արամոյու- թիւնները ու դաշն երգեցողու- թիւնները պատկառանք աղագած են օտար հանդիսականներուն իսկ:

Յետ աւարտման եկեղեցւոյ ներկայ պաշտօնական անձնաւո- րութիւնները պատրիարքեան ելլելով, իրենց ցաւակցութեւնը յայտնած են Պատրիարքին:

— Պատրիարքը շրջաբերակա- նով մը պատուիրած է բոլոր հայ եկեղեցիներու կրօնաւորներուն որ կիրակի առաւօտ (նոյ. 11) պատշաճ հանդիսաւորութեամբ հոգեհանգստեան պաշտօն կատա- րեն ի հանդիստ հոգւոյ նորին Ս. Օծութեան:

— Էջմիածնայ Սինօգի երիցա- գայն անդամ Տ. Գէորգ արքեպ- Սուրէնեանց կաթողիկոսական Տե- ղապահ կարգուած է Սինօգէն:

որ աշխարհիս միւս ծայրը կը գտնուի եզեր:

Սարկաւագ Ժպտեցաւ: Այն անձկ և- թիւնը զոր զգաց իր հոգւոյն մէջ, մոռլ ստուերի մը պէս պատկերացաւ դէմ- քին վրայ:

— Այն, հայր սուրբ, միմիջեց Սար- կաւագ զոգողալով. ես լսած եմ որ Աւագակապետը հայրենեաց անձնու- րացներն մին է. հետեւաբար չեմ յուսար թէ երիտասարդ կրօնաւոր մը տեսնելու ըլլայ, ձեզի կը բարկանայ: Մասնաւոր եթէ յաջողիմ ես ալ կը մտնեմ իր խորմարին մէջ:

— Ինչ կըսես, դուն տաճարին ա- ղօթքը կրնաս թողուլ. չէ՞ որ քու կոչումը միմիայն խաչելութեան սըր- քաշուք պատկերին հանդէպ աղօթիկ է:

— Իբրեւ է, բայց նոյնիսկ ան պար- տակաւութիւն կատարելն ալ աղօթք մըն է, հայր սուրբ: Մեր վանքերը

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Սկսիչ Պեշկապուշեանի կեանք ու գործը:

Մաքուր տպագրութեամբ եւ 254 մեծագիր երեսներէ բաղկացած դեղե- ցիկ հատոր մըն է այս, զոր լուս ըն- ծայեց Տ. Արշակ Զոպանեան, անոր մէջ պատկերացնելով:

Պեշկապուշեանի մասկութի նը ու պատանեկութիւնը:

Պեշկապուշեան եւ թատրոնը հայոց մէջ:

Պեշկապուշեան եւ կրօնական պա- տակտունն ը հայոց մէջ՝ որ խիտ շահեկան ու հետաքրքրակն է:

Պեշկապուշեանին Դերքին կեանքը:

Պեշկապուշեանի գրական գործը:

Գիրն է 5 ֆր.

— օ —

Փ Ր Կ Ի Չ Ն Ե Ր

Թատերախաղ 5 արարում

Հեղինակութիւն Առանձնաւոր. լուս տեսած Աղէքսանդրի «Րաֆֆի» պա- րանէն:

Գիրն է 1 ֆր.

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԹԱՌԱՊԵՒՏ Ա. հատոր (162 էջ) 1 ֆր.

» Բ. » (438 էջ) 2 ֆր.

ՆՈՐ ԵՐԳԱՐԱՆ Կամ ՄՐԱՌԻՆՆ ԶԱՅԱԿԱՆ, երկրորդ անգամ տպագ- րուած եւ հոխացած. Գիրն 1 ֆր.

ՆԵՏԱ՝ Կ պատկերացնէ Պուլկար- ներուն նոյն ու կացը ու թուրքերէ կրած տառապանքը անոնց ազատու- թեան ստալ. Գիրն 50 սանգիմ

ԶԱՅԻՆԻՔԻ ՁԱՅԻՐ Պատկեր մը ճաճ հայապատանի իրական կեան- քէն: Զ. Կշեալ գիրն 1 ֆր.

Այս ց. յեր ստանալու համար գիրն ընտրելու «Իրաւունք» ի խմբագ- րութեւն:

ԿՈՐԿՈՏ ԵՒ ԶԱՒԱՐ

(ԳՈՒԼԱՌԻ)

Մեր փափկաճաշակ յաճախողները ըստ ամենայնի գոհացնելու համար Եւ- մէն մասնաւորապէս բերիլ տուի մա- քուր ձաւար (պուլկուր) որ բրինձին շատ աւելի համեղ ու տաքոտ բխաւ ճաշակել պիտի տայ մեր յաճախողաց: Նաեւ տեղական գրքերնոր ցորենէ շաւարաստած եմ կորկոտ եւ ապուր- ցու:

Դ. Թաղ եւ Կող փողոց թիւ 109

Նպատալաւոր

ՄԿՐՏԻՉ ԱԻԵՏԻՍԵՆ

հիմնադրուած եղած են, անոնց պաշտ պանութիւնն աղօթքով չըլլար, գէնքն է զանոնք կանգուն պահել տուողը: Նայեցէ՛ք... դեռ երիտասարդ եմ, պէտք է որ գործող մը ալ, մինչեւ որ ծերութիւնս հասնի ու զանաւ առ- թող մը:

— Եթէ առաջարկութիւնը չընդու- նեց:

— Ոչ, անպատճառ կընդունի, ես անոր անանկ անուն մը կուտամ որ:

— Ի՞նչ անուն:

— Իր մէկ բարեկամին անունը:

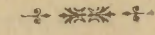
— Ըսէ ինծի, ես չեմ յայտնելու:

Սէլի...

— Սէլի մի՞:

— Այո:

(Շարունակելի)

— Այդ աստիճանին տլ հասած է:

— Աւելի ողորակ:

— Հապա ի՞նչ ընեմ, դուք խորհուրդ մը տուէ՛ք ինծի:

— Խորհուրդ մը... ախ, սիրելի զաւակս, ի՞նչ կրնամ ընել: Մեր երկ- րին չորս կողմը խոր անգունք մը ըացուած է, ուր որ ոտքդ դնես վը- տանգաւոր է:

— Դուն այս վանքին մէջ կը մը- նաս:

— Այո:

— Ժամանակ մը հոս մնալու ըլլա՞մ չըլլա՞մ:

— Ատիկայ անկարելի է:

— Ի՞նչ ու համար:

— Որովհետեւ վանքը կենալուս պատճառ մը կայ:

— Ի՞նչ է:

— Հոս երբեմն անձանգի մարդկ կուգան:

— Է՞ս... երբ դուն հոս գտնուիս

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹԻՒՆՐԳԻԱ

ԷՐԱՆՔԻԱՄԱՆ

Ի թաղիս վէ Ալմանիս Էլիլէ-
րի ինթիւրալէ Պապը Ալիսին
տըգըգընը տալէթ իթտիլէր
պլթը Էրսէնի վիլայէթլէրինտէ
միւսթաճէլ սուրէթտէ իսլահաթ
իճրա իսթիլէսինէ վէ ասյիլին
իպըստընա տայիւր քի պէոյիւք
տոլլէթլէրին միւսթաճէլսինէ
մահէլ վէրիլմէսին, զիւր տէվ-
լէթլէրին պէյլէ պիւր միւսթաճէ-
լէսի զայլը կէճ գալմայաճադ Է-
կէր չիմտիքի ալըր հալլէր տէ-
վա միւսթի իսէ,

— Միւթէստիւ Էրմէնի չէ-
թալալը իսլամ Էհալի իլէ իթի-
րաֆ հառըլ իտէրէք վտն վէ
Պիթիւս վիլայէթլէրինտէ քէ-
մալը սէրպէստիլէթլէ տոլլաճադ-
պա տըրլար, Բիւրտլէրին հա-
շարաթընը մէնն իթմէք իչիւն
չու կիւնլէրտէ պիւր գուզլէթլի
Էրմէնի չէթալը Մուշ ճիվարըն-
տա իքի միւսթիմտն քէոյլէրի
սոյմուշ օլան պիւր քիւրտ չէթա-
սընը թաադիպ իթտիլ Էրմէնի
չէթալը քիւրտլէրի գալէպէ ի-
տուպ, տաղըթտըքտան սոնրա
սոյուլան իսլամ քէոյլէրին թօ-
լայարադ, պունլարտան զապ օ-
լունմուշ օլան պիւթիւն Էչեա-
լարը վիթիւր իթտիլ իչպու Էյա-
լէթլէրտէ ասայիլի իպգա իթ-
մէք իչիւն գուզլէթլի ասքէրիլէ
նոգսան տըր,

(Աժ. Պուլի.)

— Էրզրում վալիսի՝ վիլայէթ
ասթիլինտէքի հայվանաթ մէէ-
քիւլաթը քիթայէթիլ օլտըղը
սէպէպլ, Բուսիստաթիւրք հիւ-
քիւնլէթլին սաթըն ալտըղը
500 աթլարը իչէրի գապուլ իթ-
մէյօր Պու սէպէպլէ մէգըիւր 500
աթլարըն թէսիլմի թէէթիւր օ-
լունտու:

Մաքէրոնիս

— Մաքէրոնիսն իւշ վիլայէթ-
լէրինտէքի ասքէրլէրին մգտա-
րը 150000 քիչիտէն 75000 քի-
չիլէ Էնաթ. Էտիւրնէ վիլայէթին
տէքի ասքէրլէրին տալիս իւշտէ
պիւր գալմուշ տըր. Սիլահ ալ-
թընքա օլան ասքէրլէրին պու
վիլայէթլէրտէ աղալմաը բարա
վէ նաֆադա վէ մէքուլաթ պու-
լընմաընտան իլէրի կէլմիշ տիւր
— Էրնանիսթանտան չէթալար
Մաքէթոնիտյա կէչէճէկիւնի Պա-
պը Ալի տուլմուշ օլուպ, քէնտի
Էլիլէրի վասիթաը իլէտէվլէթ
լէրէ թէճա իտէյօր քի Աթիւն
հիւքիւմէթիւնէ միւրաճաաթ ի-
տէրէք ըսմ չէթալարըն կէչիւ-
սինի մէնն իթտիլսինլէր:

— Բուր բաթրիգահանսինին
ըէսմի կաղէթաը պուլկար, ին-
լահ վէ սայիւր Պալգան միլլէթ-

լէրինէ հաքաթէթէ տէվամ իթ-
մէքտէ օլտըղընտան Սաալալամ
Բադրիգէ թէհտիտէն պէյան իթ-
տի քի Էկէր մէգըիւր կաղէթա
տիլիւնի քէնտիսինէ չէքմէլ իսէ
ըէք չիտտէթլի թէտպիւր Էլէ ա-
լընաճադ տըր. Պու մէսէլէ Բաթ-
րիգահանէ մէճիւլէրինտէ միւլէ-
քէրէյէ ալընարադ, ճէվապ վէ-
րիլմիշ քի մէգըիւր կաղէթանըն
Էաղաղալարը Էլլէմ տիւր, վէ հիւ
քիւմաթ Էկէր կաղէթալը գա-
բատըր իսէ, այնը մաալտա պէտ
լէր պաչադ սուրէթտէ Բաթրիգ-
հանէ նէշը իթմէկէ մէճպուր օ-
լաճադ:

— Պիղիմ Օրմանեան Պատրի-
արք Էէնի կաթողիկոս ինթիւսա-
պը իչիւն 90 մուրախաա իլմիա-
թիւնէ կէճտէրմէկէ Պապը Ալի-
տէն մէղունիլէթ ալմայա չալը-
չիյօր, հիւքիւմէթ իսէ սապըդ
պատրիարք իլմիւրեանը ինթի-
սապ իթմէմէք իչիւն սէոլ ալ-
մադ իսթէյօր, հիւքիւմէթիւն պու
թէքիլիթի Օրմանեանըն իչիւն
Էաղար, զիւր քէնտիսինին կա-
թողիկոս օլմայար պէոյիւք ար-
պուսը վար տըր,

— «Իտարէի Մախսուսէնին
Գաղալը վարըր Էրէկիլի Էնիւն-
տէ պաթմըշ օլուպ, հէր նէգա-
տար աէրունիտէքի 300 Էոլճը-
լար գուրթուլմուշ իսէտէ, 8
թայիթ պոլուլմուշ տըր:

Քէզա Գարատէնիլտէ չու սոն
կիւնլէրտէ պաչադ տէօրտ վաթօր
վէ Էէտի Էէլքէն կէմիլէրի պաթ-
մըշլարտըր:

— Խարիճտէն Սթանպուլ, Է-
տիւրնէյէ իէ Տրապիզոնա իտիսալ
օլըն պողտայլար իչիւն կէմիլիկ
ալընմայաճադ փետր, 13է գա-
տար:

Խարիճէ արքա Էոլլամադ Էա-
սադ օլունտու:

— Սթանպուլտ պիւր մուհաճիւր
գօլէրայա թուլթուլմուշ վէ Էօլ-
միւշ օլմաղլէ, չիմտի Սթանպու-
տան սայիւր իսթէլէրէ կիտէն
լէր սօքթիւրլարտան մուլայէնէ
վէ տէգէնֆէգթէ օլընաճաղլար:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Թիւրք—պուլկար սինօրընտա
կէչէն հաթթա վուգու պուլտն
միւսթաճէլտէն նաչի, Սթանպուլ-
տաքի Պուլկարիա Ակէնթի Մ,
կէչօլ միւճրիլէրին ճէղալան-
մաընը Պապը Ալիտէն թալէպ
իթտիլ:

— Սօպրանիտէ Բրէնս հաղ-
րէթլէրինին նութընա ճէվապ-
նամէ թէթիլիլ իչիւն միւլէքէ-
րաթ միւնասիպէթի իլէ, խարի-
ճիլէ նաղըրը Մ. Սթանօթի պէ-
լիլ պիւր նութը իրատ իտէրիք,
հիւքիւմէթի հաղըրէնին խարի-
ճի Բօլիթիգասընը պէլիլանէ
նաղը ու թաֆսիլ իթտիլ:
Պուլթուլթըն Էն Էհէմիլէթլի

նոգթալարընը չարչամպա կիւն-
քի նուսթէմիլտէ տէրճ օլընա
ճադ տըր:

— Հիւքիւմէթին իչիլմէքտէ
օլտըղը Բէրնիքտէքի քէօմիւր
մաաթնիլին տիւրէթթօր թօնօր
19 ֆրանգա քէօմիւր վէրմէք ի-
չիւն Սօֆիա ֆապրիգալարընա
գօնթուրաթ իտէյօր, կէչէն սէնէ
25 ֆր. 30 սանթիմէ վէրմիշ ի-
տիլ:

— Մէարիֆ նէզարէթիւնտէն
Էէնի թէթիլիլ օլունան մէք-
թէպլէր Բօրիլտէքի Բօլիլտ պան-
գասընալալ օլընան 120,000 ֆր.
իգրամիլլէթ գաղաճադ իւլլէր,
միւսթիլ վէ մաաթ թամասըն Գա-
լէտէն յուլիս 14տէ Էօլա չըգմըշ
օլուպ, չիմտի Սօֆիայա Էէթիլ-
միլլէր: Մէրգուլար պիւթիւն
Էվրօվալը կէչմիշ պիթիլիլ օլ-
մադ իչիւն Թիւրքիայա վէ Էր-
նանիսթանա կիտէճէքլէր: չիմ-
տիլէ գատար Էվրօրանըն տիլէր
մէմալիլէրինի կէչմիլլէր տիւր:

— Տիւնեանըն հէր իտարաթընը
Էէտի սէնէ զարֆընտա կէչմէք
իչիւն՝ Բարիլտէքի Բօլիլտ պան-
գասընալալ օլընան 120,000 ֆր.
իգրամիլլէթ գաղաճադ իւլլէր,
միւսթիլ վէ մաաթ թամասըն Գա-
լէտէն յուլիս 14տէ Էօլա չըգմըշ
օլուպ, չիմտի Սօֆիայա Էէթիլ-
միլլէր: Մէրգուլար պիւթիւն
Էվրօվալը կէչմիշ պիթիլիլ օլ-
մադ իչիւն Թիւրքիայա վէ Էր-
նանիսթանա կիտէճէքլէր: չիմ-
տիլէ գատար Էվրօրանըն տիլէր
մէմալիլէրինի կէչմիլլէր տիւր:

ԻՐԱՍԻԱ

Պէրլինտէն պիւր թէլէկրաֆա
պիւնաէն, Ջարըն. Էօմիլիւնէ պիւր
սուի գաաթ վուգու պուլաճադ
ըմըշ իսէտէ, պիւր ճաաթըն իիւ-
պարը իլէ Էնիւ ալընմըշ տըր:
Պու սուի գաաթ չու Էօլտա իճ-
րա օլընաճադ ըմըշ, Հէր սէնէ
Դեկտ. այընտա Բէթրապուրկտա-
քի մէքթէպի Հուգուգըն թա-
լէպէլէրի Ջարա արզը ուպու-
տիլլէթ վէ պէյանը թէչէքիւրաթ
իչիւն սէրայա կիտէրլէր իտիլ,
պու տէֆա օրտտա պիւր պօմպա
աթմադ թաաթլուրընտա ըմըշ-
լար: Պաթաթ օլընան իսպար
իւղէրինէ, հիւքիւմէթ միւլէթ-
ճաաթլարընը իտիլմուշ վէ մէր-
թէպիւն Բօրիլտէքի ալլ իթ-
միլլէ:

ՍԱՐԳԻՍ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

ԳՈՒՄՐԱՆԵԱՍՐ

Պու լիւրիանըն թիւճար օլըն իլը-

նա, պա խուսուս միլլէթիլիլ
չէրէք կէթիլէն Սարկիս Գույում
ճեան ֆիւրմասընա գարշըր սոն
հաթթալարտա պիւր թաղըր չա-
լէալար իչիւնլէթտէ իտիլ:

Պու տէֆա մէգըիւր ֆիւրմա կա-
ղէթալարա իտիւնաթ վէրուպ:
տիւլմանլար վէ հասալար թա-
րաթընտան չայի պուլան իթիլի-
րալարը թէքիլիլէ, հէր քիմին
քի պիւր մաթլուպու վար իսէ՝
կէլիւն ալըն տէյիւ իլան իտէ-
յօր: քէզա մէգըիւր չայէալը
նէշը իտէնլէրէ գարշըր իգամէի
յտալա իտէճէկիւն իսթան Էյլէ
յօր:

Իչպու իլաննամէ պիլիմ տա-
լի ֆէվգէլատէ մէսուրիլլէթի-
միլլի մուճիպ օլընտըղընտան,
քէմալը մէսէրթէթլէ միլլէթ-
տալարընը գա իլան իտէրիլ

ԹԻՒՆՔԱՆԻՅԷ

ՋԱՆԻՐԷ

ՊԱՆԴՏԱՅ		
Վալիս	100 քիւլ.	20.50-22.
Էրապա	57-62 լիպ.	14.40-17.60
ԱՐՏԱՅ		
Վալիս	100 քիւլ.	15. -16.
Էրապա	45-52 լիպ.	9.60 10.20
ԵՌԱՅԱՅ արապա	33-36 լիպ.	6.40- 6.80
»	100 քիւլ.	14.50-15.
ՋԱՎԱՍԱՐ արապա	52-57 լիպ.	12.60-18.
ՅԱՍՈՒԼԵԱ	100 քիւլ.	18. -18.50
ՏԱՐԷ արապա		8. -8.60
ԳՕԼՕՁ արապա	55-60 լիպ.	8.60 9.20
ՄԻՍԻՐ		9. 11.
Իլանտէ վալիս	20-25 վէ	120-200
արապա կէլմէքտէ.	վալիս մուլմէ-	
լէսի նարթէն	20 ֆր.	արապա մու-
ամէլէսի քէզա՝	նարթէն 20.	
ՊԱՆԴՏԱՅ		
Վալիս	բաղադրալիլ	
մալլէրին պու կիւնքի ֆիլպիլը,	ֆիլալէն	
ֆիլալէր իլէ:		
ԳԱՂԷ		2.05- 2.20
ՇԷԷԷԷ՝ նէմէ		95.
ՇԷԷԷԷ՝ քէմէլ	սանարդ	44.50
ԲԻՐԻՆՃ Գէնօլա չուվալը		45.50
»	Ֆիլպիլ	44
»	Ինկիլիլ	36
Բիլգօ		49.
ՎԱՁ Սանալը		10.61
ՋԷՅԻՆ Էաղը քիւլ		1.25- 1.35
ԳՈՒՄՐԱՆ Բաղալիլ		80.
ԵԱՄԱՐԹԱ	100	աաթիլ 7.50

ՏՊԱՐԱՆ «ԻՐԱՆԻՆԷՐ» — ՎԱՐՆԱ
Издатель: Д-ръ М. Торосиянъ

ՏՊԱՐԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Մ Ք ՈՒ Ի Ժ Ն Ե Ի ՇՈՒՏ
Կ Ը Պ Ա Տ Ր Ա Ս Տ ՈՒ Ի Ն

«Իրաւունք» ի միւս թիւերը յանձն կառնէ տպագրական աւելն
տեսակ գործեր:

Հարաւանկան հրաւիրագրեր, նամակագրութիւններ, մանկապիւններ,
Այցաքարտեր, Գայտարարութիւններ, Հաշտեթոյրներ, Էւալլի
պատրաստել մեծ խնամքով և չափաւոր գներով:

Տպագրական զարգացումներու համար սկսած են հասնիլ նոր և
ընտիր տաւեր:

Իմադրութիւնս իր տրամադրութեան տակ ունի նաեւ Պուլի-
րերէն և Թրանսերէն գրեր ամէն տեսակներով:

— ԳԱՂԱՅԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՔ ՓՈՒԹՈՒ ԿԸ ԳԱՏԱՐՈՒՆ

— ԳԱՂԱՅԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՔ ՓՈՒԹՈՒ ԿԸ ԳԱՏԱՐՈՒՆ